

Startnotitie Schade

Deze startnotitie is bedoeld om een beschrijving te geven van de plaats, de rol en de werkwijze van de werkgroep schade in de aanpak om oude schadegevallen tot een oplossing te brengen en nieuwe schadegevallen te monitoren en probleemsituaties te signaleren. In deze startnotitie zijn de laatst bekende kengetallen verwerkt.¹

1. Aanleiding

De werkgroep schade, bestaande uit een ambtelijke vertegenwoordiging van gemeenten, de provincie Groningen en het ministerie van EZK, heeft nadere positionering in de pijler schade.

Oude schadegevallen

Per 31 maart 2017 12.00 is de schade-afhandeling door NAM en CVW gestopt. Na de overeenstemming over het schadeprotocol begin januari 2018 handelt de TCMG deze schades af. Conform afspraken met de minister van EZK en de CdK zijn al deze schademeldingen, te weten 6199 zaken, voor 1 juli 2018 door NAM voorzien van een (ruimhartig) aanbod voor schadevergoeding of -herstel. Gebleken is dat niet iedere gedupeerde is ingegaan op dit aanbod. Hieraan liggen verschillende redenen ten grondslag. Resultante is dat er thans nog een onbekende groep zaken niet ten finale is afgehandeld. Partijen is er, al dan niet om verschillende redenen, veel aan gelegen deze oude schadegevallen zou snel mogelijk op te lossen en het aantal openstaande zaken terug te brengen naar nul.

TCMG

Naast de zaken die TCMG bij de start op 19 maart 2018 van het CVW overgedragen heeft gekregen zag TCMG zich geconfronteerd met een toenemend aantal aanvragen voor schadevergoeding door verschillende bevingen in het gebied, waaronder die bij Westerwijtwerd op 22 mei 2019 met een kracht van 3.4 op de schaal van Richter. Tegelijkertijd bleek TCMG nog onvoldoende op sterkte om de aanvragen binnen een redelijke termijn af te handelen, hetgeen leidde tot verlenging van de beslistermijn. Dit vormde de reden voor de minister om over te gaan tot het instellen van de Stuwmeerregeling, waarbij eigenaren met schade die voor 13 juni 2019 is ingediend, een vaste schadevergoeding van €5000 of een variabele vergoeding op basis van facturatie met een maximum van €11.000, in aanmerking komen. De uitvoering Stuwmeerregeling loopt tot maximaal 1 januari 2020. Daarnaast lopen de aanvragen die niet onder de stuwmeerregeling vallen of waarbij eigenaren geen gebruik willen maken van de regeling.

2. Remmende factoren

Hoewel de behoefte aan inzicht in de aantallen schadegevallen groot is, moet worden geconstateerd dat een aantal remmende factoren een exacte beraming in de weg staat. Het blijkt daarbij lastig om tot betrouwbare lijsten van schadegevallen te komen. Hiervoor kunnen meerdere redenen worden gegeven.

Meerdere lijsten

Er is geen sprake van één enkele lijst of database waarop of waarin de afhandeling van oude schadegevallen wordt bijgehouden. Er zijn veel verschillende organisaties en instanties die (vaak onvolledige) overzichten hebben van de oude schadegevallen. Naast de NAM hebben ook

¹ Meest recente kengetallen voor de oude schadegevallen zijn door NAM op 6 september 2019 verstrekt. Cijfers omtrent de schadeafhandeling door TCMG zijn door EZK op 9 september verstrekt. In deze notitie zijn deze cijfers zoveel mogelijk meegenomen.

gemeenten, de Arbitrer Bodembeweging, de Onafhankelijk Raadsman en de Commissie Bijzondere Situaties (CBS) overzichten en lijsten met oude schadegevallen.

De lijsten bevatten zowel onvolkomenheden als dubbelingen, hetgeen het samenstellen van één overzicht of lijst bemoeilijkt.

Daarnaast bevat de uitgave "Ik Wacht, Een jaar na de beving in Zeerijp" van het Dagblad van het Noorden en het "Zwartboek" van de SP beschrijvingen van oude schadegevallen die al dan niet corresponderen met de bovengenoemde lijsten.

Min of meer geldt hetzelfde voor een betrouwbare lijst nieuwe schademeldingen. Uiteraard heeft TCMG een lijst die volledig is, maar gebleken is dat in toenemende mate dubbelingen zijn met lijsten die NCG hanteert voor de versterkingsoperatie. Deze dubbelingen zorgen voor ruis.

Privacy (werking AVG)

De totstandkoming van een betrouwbare lijst met oude schadegevallen wordt verder bemoeilijkt door geldende wet- en regelgeving aangaande privacy. Met de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming blijken instanties huiverig gegevens te delen met anderen. Dit wordt versterkt door het rurale karakter van de provincie waarbij een algemene beschrijving of plaatsaanzwijzing al kan leiden tot het vrijgeven adresgegevens of zelfs persoonsgegevens. Gebleken is dat TCMG in nieuwe schadegevallen dezelfde AVG aanhaalt om geen gegevens met derden te delen.

Definitie 'afhandeling'

Onduidelijk is wat exact moet worden verstaan onder de term 'afhandeling' van oude schades. Zo heeft de NAM in 100% van de gevallen (i.e. 6199 zaken) een aanbod gedaan, maar dat betekent niet dat elke zaak daarmee opgelost is. Bewoners behouden bijvoorbeeld het recht om hun zaak aan de Arbitrer Bodembeweging of de (burgerlijk) rechter voor te leggen. Op de verschillende lijsten ontstaat hierdoor ruis. Daarnaast is de afhandeling van schade in de vorm van schadevergoeding in veel gevallen niet het enige dat speelt. Er kan sprake zijn van een meervoudige problematiek waarbij materiële schade en bijvoorbeeld immateriële schade samengaan, of dat naast schadeproblematiek ook versterking een rol speelt.

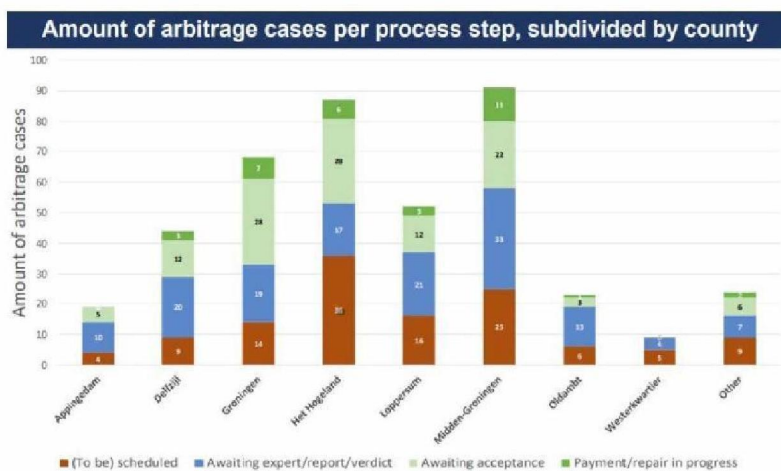
3. Schets stand van zaken schade

Uitgangspunt voor een schets voor de stand van zaken op 1 september 2019 is de 6199-lijst als resultante van het moment van overdracht door het Centrum Veilig Wonen. Zoals hierboven reeds is aangehaald, diende NAM in alle oude schadegevallen voor 1 juli 2018 een 'ruimhartig aanbod' te doen. De NAM heeft in alle 1699 schadegevallen een aanbod gedaan. Aan de gedupeerden lag de keuze voor dit aanbod te accepteren, dan wel de zaak voor te leggen aan de Arbitrer Bodembeweging. Tot op heden heeft NAM ongeveer 80.000 schademeldingen afgehandeld. Van de 6199 oude schadegevallen is in 5886 zaken (circa 95%) tot een oplossing gekomen, in die zin dat deze zaken voor NAM zijn afgerond.

Nadere typering categorieën oude schade

Arbitrerprocedure: 313 zaken

Het voorgaande houdt in dat 313 zaken nog in arbitrage liggen, waarvan 190 zaken nog daadwerkelijk onder de Arbitrer Bodembeweging. 87 zaken staan nog open ná uitspraak van de Arbitrer Bodembeweging. Op dit moment hebben de arbiters een verwerkingsfrequentie van minder dan tien zaken per week.

Bron: NAM (juli 2019)

Naar aanleiding van een oproep van de minister en de CdK aan mensen om zich te melden in het geval er na de uitspraak van de arbiter problemen voordoen met de uitvoering van de uitspraak door NAM (bijvoorbeeld omdat het vastgestelde bedrag niet wordt uitbetaald) hebben zich op dit moment 30 mensen zich bij de CdK gemeld. Bij EZK is geen melding binnengekomen. Een eerste screening levert op dat acht meldingen onder de oproep vallen. De overige meldingen worden bezien op mogelijk acties anderszins. Verder worden alle meldingen gebruikt om het gewenste overzicht te verder te completeren.

Daarnaast is door de provincie en EZK in gezamenlijkheid een regeling voor (juridische en bouwkundige) ondersteuning tijdens de arbiterprocedure opgesteld. Met deze regeling kunnen gedupeerden tijdens de arbiterprocedure op verschillende momenten en verschillende wijzen ondersteuning krijgen tot een maximum van €1900,- per eigenaar en met een subsidieplafond van €200.000,-. Bij de uitvoering van de regeling zal ook zicht komen op de omvang van deze groep mensen, waarbij relevante en inhoudelijke gegevens vergezeld gaan bij de aanvraag.

Naast de zaken die onder de arbiter vallen, zijn er naar schatting nog 150 tot 200 schadegevallen, die zijn in te delen in de volgende categorieën:

De 'Stutten': plm. 40 zaken

Op het moment van overdracht van de schademeldingen tussen CVW en TCMG (startpositie) betrof het aantal gestutte woningen 126 adressen. Op basis van de laatste cijfers van NAM kan het volgende worden gezegd:

voor tenminste 41 adressen zijn de stutten weggenomen;

voor ongeveer 42 adressen is overeenstemming, maar zijn de stutten (nog) niet weggenomen. In een aantal gevallen is al wel uitbetaald, in andere gevallen is er sprake van een depot;

PGSS / Agro: 14 zaken

Omdat agrariërs rekening moesten houden met het programma Groninger Schuren en Stallen, bleek in veel gevallen de reactietermijn op het aanbod van NAM van vier weken na 1 juli 2018 niet haalbaar. Dit omdat de vergoeding vanuit de PGSS-regeling op dat moment niet helder was. Reden waarom LTO hierover met NAM aanvullende afspraken heeft gemaakt.

Volgens de laatste cijfers van NAM staan er nog 14 (oude) PGSS-zaken open waar NAM nog bemoeienis mee heeft.

Commissie Bijzondere Situaties: aantal onbekend

Hoewel op dit moment het aantal oude schadegevallen die zich hebben gemeld bij de Commissie Bijzondere Situaties onbekend is, is de verwachting dat deze zaken moeten kunnen worden geïdentificeerd.

Stuwmeerregeling

Onderstaande tabel geeft relevante kengetallen van de Stuwmeerregeling weer.

Aanbod	Geaccepteerd	Gekozen voor regulier	Doorgezet in reguliere procesgang	Nog niet gereageerd
€4.000	6.612 (59%)	804 (7%)	1.074 (9%)	2.765 (25%)
€10.000 OF € 4.000	1.969 (37%) 4k 275 (5%) 10k	333 (6%)	352 (7%)	2.373 (45%)
Totaal	8.856 (53%)	1.137 (7%)	1.426 (9%)	5.138 (31%)

Bron: TCMG (9 september 2019)

Blijkens de verschillende overzichten (oude en nieuwe schadegevallen) rijst een belangrijk aantal knelpunten. Zo is een groep oude schadegevallen nog niet opgelost en is een groeiend aantal nieuwe schademeldingen complex van aard. Niet iedereen heeft het aanbod uit de Stuwmeerregeling geaccepteerd en een significant aantal eigenaren heeft nog niet gereageerd.

Het is van belang de voortgang te bewaken en waar mogelijk tot interventie over te gaan in de gevallen waarbij zaken in een status quo dreigen te geraken.

4. Rol en positie werkgroep Schade

De werkgroep schade kan een belangrijke rol spelen in het inventariseren van probleemsituaties bij schadegevallen, alsmede het bedenken van oplossingsrichtingen voor deze situaties. De werkgroep schade heeft daarbij een belangrijke informerende rol naar de bestuurlijke trekkers schade, bestuurders en stakeholders en zet waar mogelijk acties uit. Verder bereidt de werkgroep het periodiek overleg regio en TCMG voor.

Daarnaast dient de werkgroep een verbindende factor te zijn tussen de pijler schade en de pijlers versterking en perspectief. In de toekomst kan zij bovendien belangrijke input leveren voor de situaties waarbij niet enkel fysieke schade een rol speelt, maar ook sprake is van immateriële schade en sociale problematiek.

Intensieve samenwerking rijk en regio (mogelijk in overleg met NAM)

Er wordt door het rijk (EZK en BZK) aangedrongen op intensieve samenwerking tussen rijk en regio bij het zo snel mogelijk afhandelen van oude schadegevallen. Hiermee kan volgens het rijk ook extra druk geforceerd worden richting NAM om de schades snel, maar ook goed af te handelen. Rijk, provincie en gemeenten hebben binnen deze samenwerking een goed gedefinieerde rol en kunnen dit proces vanuit eigen taken en bevoegdheden verder ondersteunen.

De mogelijke samenwerking tussen rijk en regio en het gezamenlijk optrekken richting NAM wordt op dit moment "hands on" ambtelijk verkend. De pilot, waarin bestuurlijke bemiddeling plaatsvindt in vijf dossiers van zogenaamde 'non-respondenten', bevindt zich in een afrondende fase en is door partijen als positief, doch arbeidsintensief ervaren. Deze werkwijze wordt NAM, blijkens de laatste overleggen, als een blauwdruk gezien voor toekomstige acties. Dit vraagt echter om afstemming tussen partijen, dit om te voorkomen dat partijen hetzelfde doen of dat juist benodigde acties onbedoeld achterwege blijven. De werkgroep schade kan hierin fungeren als een "point of information".

Ook in het geval van schademeldingen die vallen onder TCMG is blijvende intensieve samenwerking nodig. Monitoring van de afhandeling van schademeldingen en het signaleren van knelpunten, zoals vertraging of meervoudige problematiek, kunnen dan snel worden opgepakt. Met name in het geval TCMG gezamenlijk met NCG werkt aan combinatiedossiers² is monitoring, maar veelal ook input van regio van belang, zeker ingevallen waarbij prioritering plaatsvindt in combinatiedossiers.³

² Convenant NCG - TCMG van 11 september 2011.

³ Zie in dat kader artikel 3.3, 4.1 en 5.4 convenant NCG - TCMG van 11 september 2019.

De werkgroep schade bestaat uit een ambtelijke vertegenwoordiging van EZK, provincie en gemeenten. De leden van de werkgroep schade zijn (in alfabetische volgorde):

Binnen de werkgroep kunnen knelpunten met betrekking tot de lijsten met schadegevallen, definiëringskwesties en (maatwerk) acties worden besproken en afgestemd. De leden van de werkgroep schade bespreken en monitoren de omvang van de lijsten met schadegevallen en brengen actief probleemsituaties in in de werkgroep-overleggen. Waar nodig kunnen maatschappelijke organisaties, de Agrarische Tafel of derden (zoals de NAM) worden bevraagd of worden betrokken.

Bestuurlijke trekkers

De bestuurlijke trekkers geven richting aan de werkgroep schade door opdrachten te geven dan wel oplossingsrichtingen van de werkgroep te accorderen en te agenderen.

De bestuurlijke trekkers schade zijn:

- Henk Staghouwer, gedeputeerde provincie Groningen en
- Hans Engels, burgemeester Loppersum.

De bestuurlijke trekkers schade worden actief bij de werkgroep schade betrokken en geïnformeerd. Oplossingsrichtingen worden door de werkgroep schade eerst aan de bestuurlijke trekkers schade voorgelegd ter goedkeuring, al dan niet ten principale. De bestuurlijke trekkers schade dragen bij aan agendering en voorzien in een escalatiemogelijkheid in gevallen waarin dit wenselijk is.

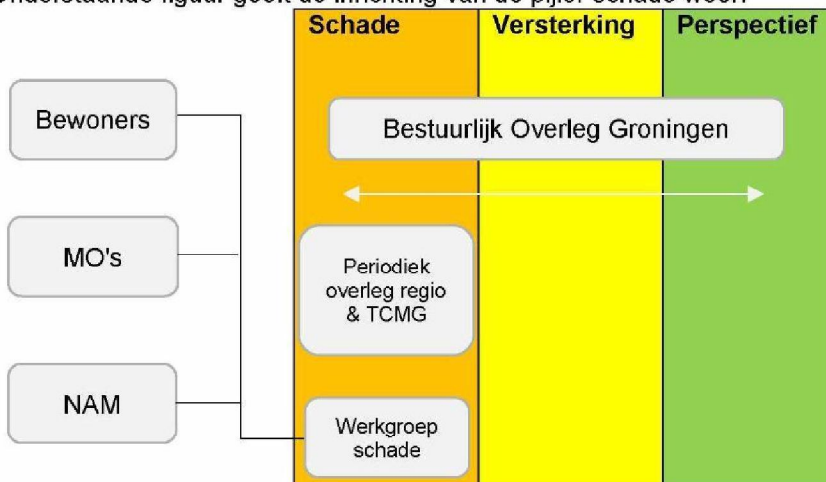
Periodiek overleg TCMG en regio

De werkgroep schade bereidt overleggen voor met stakeholders, zoals TCMG. Zij levert input voor het periodiek overleg TCMG en regio, signaleert knelpunten bij de afhandeling van schademeldingen aan TCMG en zet waar nodig acties uit.

Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG)

De werkgroep communiceert met de bestuurlijke trekkers schade, de (bestuurlijke) achterban en stemt af met de verschillende ambtelijke organisaties en geeft desgevraagd advies. De werkgroep schade vervult een communicatieve en signalerende rol over de overige pijlers (versterking en perspectief) en zoekt de verbinding met andere thema's binnen het dossier. De werkgroep geeft input aan het BOG.

Onderstaande figuur geeft de inrichting van de pijler schade weer.

De overleggen worden gepland in het Provinciehuis en worden in beginsel voorgezeten door de Projectleider Schade van de provincie. De voorzitter rapporteert aan de provincie, EZK en de gemeenten.

5. Vervolg

Na akkoord van de bestuurlijke trekkers en commitment van de deelnemende partijen in de werkgroep schade, zal nadere identificatie van knelpunten bij schadegevallen plaatsvinden. Daarbij is verbinding en wederzijds vertrouwen over de aanpak van belang.

De werkgroep schade zal acties uitzetten, uitvoeren en monitoren, waarbij de bestuurlijke trekkers wekelijks worden geïnformeerd. De bestuurlijke trekkers sturen de werkgroep met opdrachten aan.

Inzet is om alle oude schadegevallen op 31 december 2019 te hebben geïdentificeerd. Een oplossing ten finale hangt af externe factoren zoals het werkproces van de Arbiter Bodembeweging⁴ en bijvoorbeeld NAM. Niet in de laatste plaats zijn bewoners/gedupeerden een belangrijke sleutel voor een succesvolle afronding van de oude schadegevallen. Gestart wordt met het delen van lijsten en gegevens van oude schadegevallen. Als uitgangspunt wordt hiervoor een lijst met 101 schadegevallen gebruikt die NAM heeft gescreend. Deze lijst komt voort uit de serie verhalen uit "Ik wacht". Hiervoor is inmiddels draagvlak bij verschillende gemeenten.

In de wekelijkse bijeenkomsten zal de werkgroep schade op adresniveau een stand van zaken achterhalen en waar mogelijk acties uitzetten. Monitoring en coördinatie is daarbij van belang om enerzijds de voortgang te borgen en anderzijds dubbele acties te voorkomen. De bestuurlijke trekkers zijn hierin koersbepalend. De provincie kan een verbindende rol vervullen in de communicatie tussen de verschillende partijen.

Na identificatie van alle bekende oude schadegevallen en een "hands on" aanpak, zal het opschonen van de lijst nog een "veegactie" moeten plaatsvinden om de laatste oude schadegevallen in kaart te brengen en waar mogelijk de zaken op te lossen. Hierbij kan gedacht worden aan een oproep in verschillende media, of het openen van een meldpunt oude schadegevallen.

Tegelijk zal een start worden gemaakt met het bijhouden en monitoren van schadeafhandeling door TCMG en zullen knelpunten die zich hierbij voordoen worden geïdentificeerd.

De werkgroep schade komt iedere week bij elkaar. Na identificatie van een eerste groep schadegevallen kan deze frequentie worden afgebouwd naar eens in de drie weken, of zoveel meer als gewenst is.

⁴ Bij een overleg met de arbiters op 6 september 2019 is gebleken dat de Arbiter Bodembeweging verwacht nog langere tijd bezig te zijn met de afwikkeling van de openstaande procedures en dat 1 januari 2020 niet zal worden gehaald.